

แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและกลไกการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Concepts of Social Responsibility and Corporate Governance Mechanisms
of Listed Companies on the Stock Exchange of Thailand

นิภาพร พิระภาค^{1,*} และ จิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์²

Nipaphorn Pirapark^{1,*} and Titaporn Sincharoonsak²

^{1,2}คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

^{1,2}School of Accountancy, Sripatum University

*Corresponding author's e-mail: ninipaphorn.1819@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

9 มกราคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

12 มีนาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

20 มีนาคม 2567

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และ 2) สรุปแนวคิดเกี่ยวกับกลไกการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 3) สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการนำแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมและการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ไปประยุกต์ใช้ บทความนี้ได้อธิบายเนื้อหาประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่ 1) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม 2) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลไกการกำกับดูแลกิจการ 3) สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการนำแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมและการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ไปประยุกต์ใช้ และ 4) บทสรุป โดยบทความนี้ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของความรับผิดชอบต่อสังคมและกลไกการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ควบคู่กับการดำเนินงานของกิจการ ผลลัพธ์ที่ได้นำไปใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารไปปรับใช้ในการบริหารงานและควบคุมการทำงานกำกับดูแลให้กิจการมีผลประกอบการที่ดีในระยะยาวเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ามีความยุติธรรมและความโปร่งใสภายในองค์กร เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันนำไปสู่ความเจริญเติบโตและเพิ่มมูลค่า และส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับองค์กร

คำสำคัญ: ความรับผิดชอบต่อสังคม, กลไกการกำกับดูแลกิจการ, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ABSTRACT

This article aimed 1) to sum up the concepts of the social responsibility of listed companies on the Stock Exchange of Thailand, 2) to sum up the concepts of corporate governance mechanisms of listed companies on the Stock Exchange of Thailand, and 3) to sum up the research results of the concept application of social responsibility and corporate governance of listed companies on the Stock Exchange of Thailand. The content of this article consisted of four issues as follows: 1) Concepts and theories of the social responsibility, 2) Concepts and theories of corporate governance mechanisms, 3) Summary of research results of the concept application of the social responsibility and the corporate governance of listed companies on the Stock Exchange of Thailand, and 4) Conclusion, this article pointed out the relationship between the social responsibility and the corporate governance mechanisms of listed companies on the Stock Exchange of Thailand along with the operations of the companies. The results could be used as guidelines for executives to apply in management and work control to do good business in the long term, to ensure fairness and transparency within the organization, and to build competitiveness leading to growth and value-add. In addition, it could affect the efficiency of business operations which could be used as a guideline for conducting business in order to bring maximum benefit to the organization.

Keywords: Social Responsibility, Corporate Governance Mechanisms,
the Stock Exchange of Thailand

บทนำ

ในปัจจุบันนี้ความสำเร็จที่ยั่งยืนของธุรกิจไม่เพียงแต่เกิดจากการทำให้กำไรสูงสุดเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นผลของการมุ่งเน้นที่การตลาดและความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจเป็นสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศไทยเพื่อปรับแก้ จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้างหนทางพัฒนาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าสามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ กล่าวถึงในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคม และกลไกของการกำกับกิจการของธุรกิจยังมีบทบาทมากขึ้นโดยกำหนดให้อยู่ในนโยบายด้านการค้าในระดับกลุ่มเศรษฐกิจระหว่างประเทศ บริษัทต่าง ๆ จึงมีแนวโน้มที่จะประสบปัญหาการขาดแคลนทรัพยากร แนะนำว่าการดำเนินงานของบริษัทโดยให้ความสำคัญกับผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการดำเนินงานของกิจการ ด้วยการกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจ โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตลอดจนการรักษาสภาพแวดล้อมและการดูแลสังคมและชุมชน

ควบคู่กัน บริษัทที่ดำเนินธุรกิจในรูปแบบนี้ถือได้ว่าเป็นบริษัทที่เห็นถึงความสำคัญของส่วนรวม และเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจโดยไม่ได้หวังเพียงแต่ประโยชน์ส่วนตนเพียงอย่างเดียว (Manetti, 2011)

สำหรับแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เกิดขึ้นจากแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนและเป็นกระบวนการสำคัญในการบริหารองค์กร โดยการประกอบกิจการด้วยความใส่ใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม มีจรรยาบรรณ มีธรรมาภิบาล ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยจะมีการจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อใช้ติดต่อกับผู้มีส่วนได้เสีย และทำให้สาธารณะได้รับรู้ถึงการปฏิบัติขององค์กร ซึ่งรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR Report) หรือเรียกชื่ออื่น ๆ ที่ต่างกันได้แก่ รายงานแห่งความยั่งยืน (Sustainable Report) รายงานพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Report : SD Report) รายงานด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (Environmental, Social and Governance Report : ESG Report) เป็นต้น (พรณี กัมพลกาญจนา, 2558) ในส่วน การกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) ได้เข้ามามีบทบาทและมีความสำคัญต่อการประกอบกิจการในวงการตลาดทุนไทยในปัจจุบันเป็นอย่างมาก หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้ให้การสนับสนุนการพัฒนาสภาพแวดล้อมการกำกับดูแลกิจการในประเทศอย่างเต็มที่ เนื่องจากมีความคาดหวังว่าการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะทำให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายขององค์กรได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม ซึ่งนักลงทุนคาดหวังว่าจะได้รับการปฏิบัติในฐานะผู้ถือหุ้นด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม ได้รับข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการลงทุนที่ถูกต้อง ครบถ้วนและทันเวลา ดังนั้น หากบริษัทใดที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีก็จะเป็นบริษัทที่นักลงทุนให้ความสนใจลงทุนมากขึ้น (ปวีณา ทองมนต์, 2562) จากข้อมูลข้างต้นจึงเป็นที่มาของการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัทโดยให้ความสำคัญกับผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการดำเนินงานของกิจการ ซึ่งผลกระทบของความรับผิดชอบต่อสังคมและกลไกการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารนำไปปรับใช้ในการบริหารงาน และควบคุมการทำงานกำกับดูแลให้กิจการมีผลประกอบการที่ดีในระยะยาวเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ามีความยุติธรรมและความโปร่งใสภายในองค์กร ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจขององค์กรได้ โดยบทความวิชาการนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ประเด็น ได้แก่ 1) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม 2) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลไกการกำกับดูแลกิจการ 3) สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการนำแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมและการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยไปประยุกต์ใช้ และ 4) บทสรุป โดยบทความนี้ต้องการชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของความรับผิดชอบต่อสังคมและกลไกการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ควบคู่กับการดำเนินงานของกิจการ โดยอธิบายรายละเอียดตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม

1.1 ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคม

ความรับผิดชอบต่อสังคมถือเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับการบริหารจัดการดำเนินงานขององค์กร ในยุคปัจจุบันนี้ ซึ่งได้มีนักวิจัย และนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้ ดารารัตน์ โพธิ์ประจักษ์ (2560) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การดำเนินงานของบริษัท ควรมีความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อให้บริษัทมีแนวโน้มมูลค่ากิจการเพิ่มขึ้น และจะเกิดความยั่งยืน ในการดำเนินงานของบริษัทโดยบริษัทต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่บริษัท ได้ดำเนินงานอยู่ในสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility : CSR) เป็นการรายงานด้วยความสมัครใจ สอดคล้องกับ สุธีร์ เครือวรรณ (2565) ที่กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การประกอบกิจการ ด้วยความใส่ใจต่อผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างมีคุณธรรม มีธรรมาภิบาล เป็นเครื่องมือในการกำกับติดตามการดำเนินกิจกรรมด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม คำนึงถึงผลกระทบทางลบ ต่อด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมด้วย เช่นเดียวกับ ภรณ์ หลาวทอง (2562) ที่กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง กฎเกณฑ์ทางจริยธรรมที่ผู้บริหารนำมาใช้ในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการบริหารองค์กร และปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสีย โดยส่งผลถึงความรับผิดชอบต่อทางเศรษฐกิจและสังคม ดำเนินกิจการอย่างถูกต้อง หลีกเลี่ยงการปฏิบัติที่ส่งผลกระทบต่อสังคมด้วย และเช่นเดียวกับ Carroll (2004) ที่กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง แนวความคิดเกี่ยวกับองค์กรธุรกิจต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นสถาบันทางสังคม ที่มีส่วนสำคัญในการดูแลส่งเสริมและพัฒนาทางสังคมทำให้เกิดการเชื่อมโยงไปยังผู้ที่มีส่วนได้เสียเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมปฏิบัติตามกฎหมายดำเนินงาน ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสม อย่างมีคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณ ตลอดจนมีธรรมาภิบาล ดำเนินงานด้วยความดูแลใส่ใจต่อผู้มีส่วนได้เสียสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมส่วนร่วม ซึ่งไม่ได้มุ่งเน้นผลประโยชน์ตนเองเป็นที่ตั้ง

1.2 หลักการและมาตรฐานรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

มาตรฐานการรายงาน (Standard of Reporting) การกำหนดแนวทางการรายงาน ความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งผลกระทบทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม จะมีหน่วยงานองค์กร ระดับประเทศเป็นผู้กำกับ ดูแลกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการรายงาน ความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม มีความหลากหลายและได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หากจะแบ่งกลุ่มของการรายงานนั้น สามารถจัดประเภท ของการรายงานได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กรอบเชิงบรรทัดฐาน (Normative Frameworks) เป็นแนวทางแนะนำให้ กิจการนำไปปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม 2) แนวทางกระบวนการ (Process Guidelines) เป็นแนวทางในการวัดผลของการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม การให้ความเชื่อมั่นการประเมินผลและการสื่อสารของกิจการ และ 3) ระบบการจัดการ (Management Systems) เป็นแนวทางรวบรัดการบริหารการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านสิ่งแวดล้อม และผลกระทบต่อ

สังคม (Ligteringen, 2005) ในปัจจุบันมีแนวคิดในเรื่องของการตระหนักถึงความสำคัญต่อสังคมมากขึ้น จึงส่งผลให้ประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการที่ส่งผลให้ผู้มีส่วนได้เสีย ไม่ว่าจะเป็นลูกค้า สังคม พนักงาน ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ คู่ค้า หรือผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ ได้รับความสนใจมากขึ้น ทำให้ทั้งผู้บริหาร ในด้านผู้จัดทำและผู้มีส่วนได้เสียในด้านที่เป็นผู้ใช้ข้อมูลได้ให้ความสำคัญกับข้อมูลของกิจการมากขึ้น ดังนั้น รายงานทางการเงินที่เป็นเพียงตัวเลขกำไรในงบการเงิน ไม่สามารถตอบสนองความต้องการนักลงทุน ได้ครบถ้วน จึงมีหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ The United Nation Global Compact (UNGC), The Global Reporting Initiative (GRI), Guideline for MNE Social Accountability (SAI), International Organization for Standardization (ISO 26000) และมาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) กำหนดแนวทางในการจัดทำรายงานเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการนำเสนอหรือเปิดเผยข้อมูลให้ผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้สนใจนำไปวิเคราะห์และตัดสินใจ ในด้านต่าง ๆ โดยพบว่า บริษัทในกลุ่มประเทศทวีปเอเชียร้อยละ 25 ได้มีการจัดทำรายงานที่เกี่ยวข้องกับ ความรับผิดชอบต่อสังคมขึ้นตามแนวทางของ GRI (ฉวีวรรณ วิชัยดิษฐ์, 2555) สำหรับประเทศไทย สำนักงาน คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้จัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นแนวทางในการเปิดเผยข้อมูลโดยประเทศไทยเป็นแบบสมัครใจ

หลักการรายงานตามแนวทางของ UN Global Compact เป็นหลักการพื้นฐานที่เสนอแนะ ให้กิจการดำเนินงานโดยมีความรับผิดชอบต่อสังคมใน 10 ประเด็น ได้แก่ 1) กิจการควรสนับสนุนและเคารพ การปกป้องสิทธิมนุษยชนที่เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ 2) กิจการไม่ควรข้องเกี่ยวกับการกระทำที่ขัดต่อ หลักสิทธิมนุษยชนด้านมาตรฐานแรงงาน 3) กิจการควรส่งเสริมการให้ความสำคัญกับเสรีภาพในการก่อตั้ง สหภาพแรงงานของพนักงาน 4) กิจการต้องขจัดปัญหาการบังคับใช้แรงงาน 5) กิจการต้องมีส่วนร่วม ในการต่อต้านการใช้แรงงานเด็ก 6) กิจการต้องไม่กีดกันการจ้างแรงงานและอาชีพ 7) กิจการควรส่งเสริม การดำเนินการเพื่อป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อม 8) กิจการควรพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ที่มีผลต่อความรับผิดชอบต่อ ด้านสิ่งแวดล้อม 9) กิจการควรเผยแพร่เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและต่อต้านคอร์รัปชัน 10) กิจการ ควรดำเนินกิจการ ด้วยความโปร่งใส ขจัดการทุจริตและพฤติกรรมส่อทุจริตทุกด้าน รวมไปถึงประเด็น ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) สิทธิมนุษยชน (2) มาตรฐานแรงงาน (3) สิ่งแวดล้อม และ (4) การต่อต้านคอร์รัปชัน

มาตรฐานการรายงานของ GRI เป็นหลักการรายงานระหว่างประเทศเป็นมาตรฐาน การรายงานด้วยความสมัครใจ เป็นมาตรฐานการรายงานระดับโลก โดยมีอยู่ 3 ประเด็น ได้แก่ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และ สังคม ซึ่งมาตรฐานนี้ได้รับความนิยมอย่างมาก เนื่องจากมีตัวชี้วัดการรายงานที่เข้าใจง่าย เหมาะกับองค์กรทุกประเภท ทุกขนาด และทุกอุตสาหกรรม (Goel & Cragg, 2005)

หลักการรายงานตามแนวทางของ Guideline for multinational enterprises เป็นหลักการ เพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจสำหรับบริษัทข้ามชาติเป็นข้อเสนอแนะให้ธุรกิจประกอบการโดยมีความรับผิดชอบต่อ

ต่อสังคมให้แก่รัฐบาลประเทศต่าง ๆ โดยมีการเสนอให้มีการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม 10 ประเด็น ได้แก่ 1) แนวคิดและหลักการพื้นฐาน 2) นโยบายทั่วไป 3) การเปิดเผยข้อมูล 4) การจ้างแรงงานและความสัมพันธ์ของอุตสาหกรรม 5) สิ่งแวดล้อม 6) การไม่รับสินบน 7) ผลประโยชน์ของลูกค้า 8) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 9) การแข่งขัน 10) ภาษี (Makague & Cragg, 2007)

หลักการรายงานจาก Social Accountability Intonation (SAI) เป็นหลักการเพื่อรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมโดยสมัครใจไว้ 8 ประเด็น ได้แก่ 1) การใช้แรงงานเด็ก 2) การบังคับใช้แรงงาน 3) สุขลักษณะและความปลอดภัย 4) สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการเจรจาต่อรองในรูปแบบของการรวมกลุ่ม 5) การกีดกันหรือการแบ่งแยก 6) กฎระเบียบวินัย 7) ชั่วโมงการทำงาน 8) ค่าตอบแทนแรงงาน (Visser et al., 2007)

หลักการรายงานจาก Social Responsibility (ISO 26000) เป็นหลักการแนะแนวทางธุรกิจทุกประเภทกับประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา รายงานนี้สามารถประยุกต์ใช้ได้ทั้งหน่วยงาน ภาครัฐและเอกชน เกี่ยวกับรูปแบบการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ผลกระทบของกิจการที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม 2) การเคารพสิทธิมนุษยชน 3) ผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย (สถาบันไทยพัฒน์, 2555)

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ของประเทศไทย ปี 2555 มีแนวคิดให้บริษัทที่จดทะเบียนในหลักทรัพย์ต้องดำเนินการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งในปัจจุบันนั้น ก.ล.ต. ยังไม่มีการบังคับให้ต้องเปิดเผยข้อมูล แต่เป็นการให้ดำเนินการเปิดเผยข้อมูลด้วยความสมัครใจ ประเด็นในการเปิดเผยข้อมูลของ ก.ล.ต. ประกอบไปด้วย ประเด็นต่าง ๆ 10 ประเด็น ได้แก่ 1) การกำกับดูแลกิจการที่ดี 2) การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม 3) การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน 4) การเคารพสิทธิมนุษยชน 5) การปฏิบัติต่อแรงงานด้วยความเป็นธรรม 6) ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค 7) การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม 8) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคม 9) การมีนวัตกรรมและการเผยแพร่นวัตกรรม และ 10) การจัดทำรายงานความยั่งยืน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2560)

จากการศึกษามาตรฐานและหลักการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น สามารถจำแนกประเด็นการรายงานตามหน่วยงานต่าง ๆ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม

ประเด็น	UN Gloval Compact	GRI	Gui deline for NME	SAI 2600	ISO	ก.ล.ต.
หลักการทั่วไป	✓	✓	✓	✓	✓	✓
การเปิดเผยข้อมูล	✓	✓	✓	✓	✓	✓
สิทธิมนุษยชน	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็น	UN Gloval Compact	GRI	Gui deline for NME	SAI 2600	ISO	ก.ล.ด.
การจ้างงาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
สิ่งแวดล้อม	✓	✓			✓	✓
การต่อต้านการทุจริต	✓	✓	✓		✓	✓
การกำกับดูแลกิจการที่ดี					✓	✓
การคุ้มครองผู้บริโภค		✓	✓		✓	✓
การแข่งขันในการดำเนินธุรกิจ			✓		✓	✓
การพัฒนาชุมชน และสังคม			✓		✓	✓
นวัตกรรมและการ เผยแพร่ นวัตกรรม	✓		✓			✓
การทำรายงานความยั่งยืน						✓

ที่มา: การสังเคราะห์ข้อมูลจาก Organization for Economic Co – Operation and Development (2009), สถาบันไทยพัฒน์ (2555)

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลไกการกำกับดูแลกิจการ

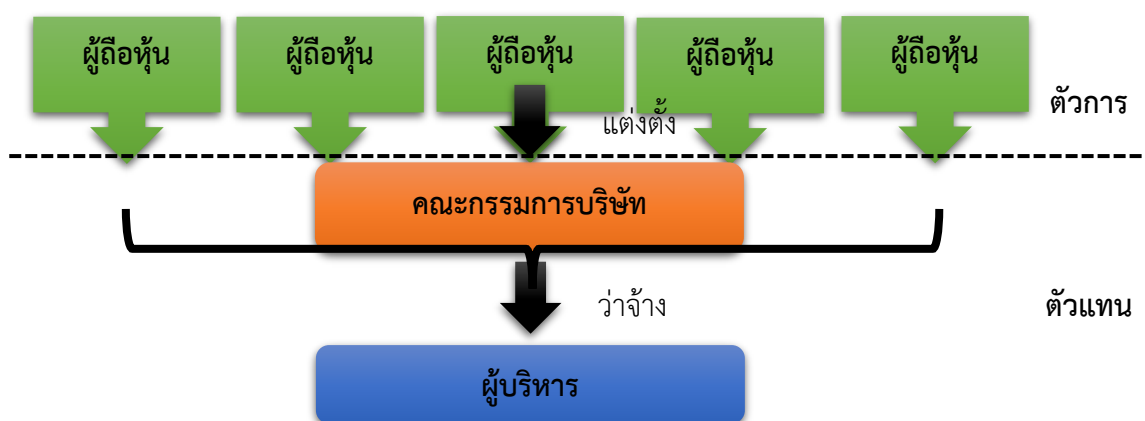
2.1 ความหมายของกลไกการกำกับดูแลกิจการ

กลไกการกำกับดูแลกิจการถือเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับผู้บริหารในการนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมดูแลและการบริหารจัดการองค์กรในการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งมีนักวิจัย และนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้ นภาพร จักรวาลกุล, ศักดิ์ชาย จันทรเรือง และ อิทธิพัทธ์ โยธะพันธ์ (2560) ได้ให้ความหมายของ กลไกการกำกับดูแลกิจการ หมายถึง ระบบที่ออกแบบให้มีกระบวนการและโครงสร้างของผู้นำ การควบคุมของกิจการให้มีความรับผิดชอบตามที่ด้วยความสุจริต มีความโปร่งใสสามารถในการแข่งขันได้ ส่งผลให้เงินลงทุนสามารถเพิ่มคุณค่าให้แก่ผู้ถือหุ้นในระยะยาว โดยมีคุณธรรมจริยธรรม คำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสังคม สอดคล้องกับ พิสมัย ผิวอ่อน (2560) ได้กล่าวว่า กลไกการกำกับดูแลกิจการ เป็นหลักของการบริหารจัดการองค์กรที่มุ่งเน้นให้ทุกคนทุกฝ่ายที่มีส่วนได้เสีย พึงใช้สิทธิความเป็นเจ้าของเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนเองผ่านกลไกการบริหารงาน ซึ่งมีผู้มีส่วนได้เสียในที่นี้ ได้แก่ ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ คณะกรรมการบริษัทผู้บริหารบริษัท พนักงานบริษัท ลูกค้า ตัวแทนจำหน่าย คู่แข่งทางการค้า รวมถึงสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่นเดียวกับ สมเกียรติ สุวรรณ (2562) ได้กล่าวว่า กลไกการกำกับดูแลกิจการ เป็นกระบวนการและหลักปฏิบัติของบริษัทที่ผู้บริหารใช้บริหารงานและควบคุมการทำงานเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ามีความยุติธรรมและความโปร่งใสในองค์กร โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียเป็นสำคัญ และเช่นเดียวกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2560) ได้กล่าวว่า กลไกการกำกับดูแลกิจการ

เป็นกลไกมาตรการที่ใช้กำกับการตัดสินใจของคนในองค์กร ซึ่งรวมถึง 1) การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลัก 2) การกำหนดกลยุทธ์ นโยบาย และพิจารณาอนุมัติแผนงานและงบประมาณ และ 3) การติดตาม ประเมิน และดูแลการรายงานผลการดำเนินงาน เป็นการสร้างความมั่นใจให้กิจการอย่างยั่งยืน สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ลงทุน ซึ่งวัตถุประสงค์ของการกำกับดูแลกิจการ โดยคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการนำไปสู่ผล ได้แก่ 1) สามารถแข่งขันได้และมีผลประโยชน์ที่ดีโดยคำนึงถึงผลกระทบในระยะยาว 2) ประกอบธุรกิจอย่างมีจริยธรรม เคารพสิทธิ และมีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสีย และ 3) เป็นประโยชน์ต่อสังคม และพัฒนาหรือลดผลกระทบด้านลบต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้นสรุปได้ว่า กลไกการกำกับดูแลกิจการ ถือเป็นการกำกับ ติดตาม ควบคุม การดูแลผู้ที่ได้รับมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้ไปทำหน้าที่ทางการบริหาร เพื่อให้ทรัพยากรขององค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุดให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นธรรม ช่วยให้เกิดการสร้างมูลค่าของกิจการ การกำกับดูแลกิจการทำให้กิจการขององค์กรมีระบบการบริหารและการจัดการที่มีคุณภาพรวมถึงการเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใส และผลการดำเนินงานที่เป็นมาตรฐาน

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับกลไกการกำกับดูแลกิจการ

Jensen & Meckling (1976) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ทฤษฎีนี้บอกความสัมพันธ์การกำกับดูแลกิจการที่เกิดจากความยินยอมระหว่างบุคคลสองฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่มีอำนาจ คือ ตัวการ เป็นผู้ถือหุ้นหรือผู้ลงทุนของธุรกิจได้มอบอำนาจการบริหารงานบริษัท ส่วนฝ่ายที่ได้รับมอบอำนาจ คือ ฝ่ายบริหาร หรือ ตัวแทน ทำหน้าที่ในการบริหาร รายงานผลการดำเนินงาน ส่งมอบผลประโยชน์ให้ผู้ถือหุ้น ส่วนการแยกความเป็นเจ้าของกิจการและการบริหารกิจการออกจากกันจึงส่งผลให้เกิดปัญหาตัวแทน เนื่องจากผู้เป็นเจ้าของกิจการจะทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบการทำงานของตัวแทนได้ไม่เต็มที่ทั้งยังอาจทำให้เกิดความขัดแย้งของผลประโยชน์ระหว่างทั้งสองฝ่ายได้ แสดงความสัมพันธ์ของคน/กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกิจการภายใต้ทฤษฎีตัวแทนได้ดังภาพที่ 1

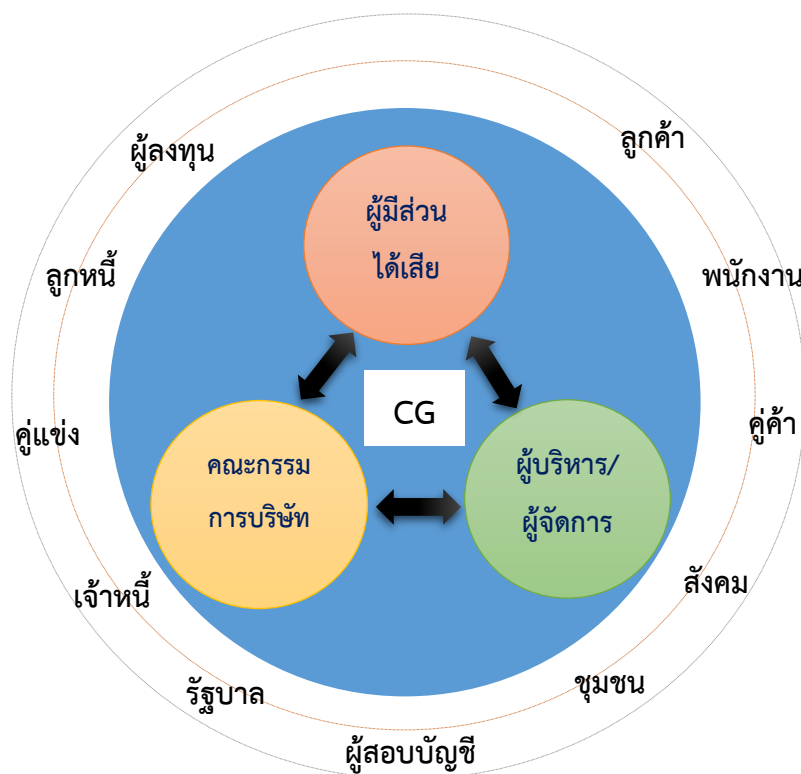
ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ถือหุ้น คณะกรรมการบริษัท และผู้บริหาร

ที่มา: พิเชษฐ์ สิริโชคสกุลชัย (2565)

จากภาพที่ 1 สรุปได้ว่าถ้ากิจการที่มีขนาดใหญ่ จำเป็นต้องมีการระดมทุนจากเจ้าของเงินทุน เราเรียกว่า ผู้ถือหุ้น ซึ่งมีทั้งผู้ลงทุนรายใหญ่และรายย่อย ทำให้ไม่สามารถเข้าไปบริหารกิจการได้โดยตรง แต่สามารถแต่งตั้งคณะกรรมการบริษัทในที่ประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้กำกับดูแลกิจการ ควบคุม การดำเนินงานของผู้บริหารที่ถูกว่าจ้างมาบริหารกิจการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

และ Donaldson & Davis (1991) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ ทฤษฎีนี้เกี่ยวกับ พฤติกรรมของบุคคลที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมเป็นหลัก ผู้บริหารเป็นตัวแทนของกิจการ ในการทำให้ผู้ถือหุ้นได้รับผลประโยชน์สูงสุด โดยการบริหารงานให้องค์กรประสบความสำเร็จเป็นหน้าที่ ของผู้บริหารเพื่อให้เกิดการยอมรับทางสังคม ความร่วมมือจึงถือเป็นสิ่งสำคัญในการแก้ปัญหาให้กับองค์กร และ กนกกรส พานิชย์พิพัฒน์ (2562) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีโครงสร้างความเป็นเจ้าของหรือโครงสร้างผู้ถือหุ้น (Ownership Structure Theory) ถ้าบุคคลใดมีสิทธิในทรัพย์สินของตนรวมทั้งสิทธิในผลประโยชน์ที่จะได้รับ จากทรัพย์สินของตนมากเท่าใดบุคคลนั้นจะใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น ตามทฤษฎีนี้ผู้บริหารจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลและควบคุมของนักลงทุน และวินัยของตลาดที่มุ่งสร้าง ประสิทธิภาพผลกำไรและมูลค่าของผู้ถือหุ้น โครงสร้างการถือหุ้นสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) โครงสร้างการถือหุ้นแบบกระจายตัว 2) โครงสร้างการถือหุ้นแบบกระจุกตัว

ในส่วนของ บริษัทจดทะเบียน (Listed Companies) เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ของประเทศ ช่วยสร้างรายได้ การจ้างงาน รวมถึงการมีส่วนร่วมดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น คณะกรรมการ บริษัท ฝ่ายบริหาร และหน่วยงานภายในองค์กรจำเป็นต้องมีบทบาทในการส่งเสริมให้องค์กร มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อให้บริษัทสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทั้งตนเองและสังคมได้ โดยต้องมีการวาง โครงสร้างและระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีทั้งด้านการกำกับดูแล การติดตาม และการประเมินผล เพื่อให้ ทุกฝ่ายมีแนวปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันตามหลักพื้นฐานการกำกับดูแลกิจการที่ดี ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้เสีย คณะกรรมการบริษัท
และผู้บริหารตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี
ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2560)

จากภาพที่ 2 สรุปได้ว่า ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ กลุ่มหลักได้แก่ ผู้ถือหุ้น จะแต่งตั้งคณะกรรมการบริษัทมาทำหน้าที่เป็นผู้กำกับดูแลกิจการ ควบคุมการดำเนินงานของฝ่ายบริหารที่ถือว่าจ้างมา บริหารกิจการให้เป็นไปตามเป้าหมาย รวมถึงทำหน้าที่ประสานงานผลประโยชน์ระหว่างผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มไม่ให้เกิดความขัดแย้ง ดังนั้นบริษัทควรกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละกลุ่มในการกำกับดูแลกิจการตามที่กฎหมายกำหนด รวมถึงตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี

ในส่วนการวางโครงสร้างและระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีทั้งด้านการกำกับดูแล การติดตาม และการประเมินผล เพื่อให้ทุกฝ่ายมีแนวปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันตามหลักพื้นฐานการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยยึดหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปีพ.ศ. 2560 ใช้เป็นแนวทางในการกำกับดูแลกิจการโดยบริษัทจดทะเบียน ต้องเปิดเผยผลการดำเนินการของกิจการ ในรายงานประจำปีและแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ที่ต้องจัดส่งในปี พ.ศ. 2562 เป็นต้นไป โดย CG Code ประกอบด้วย 8 หมวดที่เน้นบทบาทและการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและกำกับ

ดูแลกิจการของบริษัทให้มีผลประกอบการที่ดีในระยะยาวอย่างยั่งยืน และเป็นที่น่าเชื่อถือสำหรับผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสีย (พีเชษฐ์ สิทธิโชคสกุลชัย, 2565) ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี สำหรับบริษัทจดทะเบียน (CG Code)

ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2560)

จากภาพที่ 3 สรุปได้ว่า หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี สำหรับบริษัทจดทะเบียน (CG Code) มีหลักปฏิบัติ 8 หมวด ได้แก่ 1) ตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบของคณะกรรมการในฐานะผู้นำองค์กรที่สร้างคุณค่า ให้แก่งานอย่างยั่งยืน 2) กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของกิจการที่เป็นไปเพื่อความยั่งยืน 3) เสริมสร้างคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพ 4) สรรหาและพัฒนาผู้บริหารระดับสูงและการบริหารบุคลากร 5) ส่งเสริมนวัตกรรมและการประกอบธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบ 6) ดูแลให้มีระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่เหมาะสม 7) รักษาความน่าเชื่อถือทางการเงินและการเปิดเผยข้อมูล และ 8) สนับสนุนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารกับผู้ถือหุ้น

ดังนั้น โครงสร้างองค์กรในการกำกับดูแลกิจการที่ดีต้องอาศัยกลไกการกำกับดูแลกิจการควรประกอบด้วย คณะกรรมการที่เป็นตัวแทนในการดูแลรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ต้องมีอิสระจากฝ่ายบริหารเพื่อกำกับดูแลกิจการให้เป็นไปตามกฎหมายและเป้าหมาย มติที่ประชุมผู้ถือหุ้น ส่วนคณะกรรมการทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เป้าหมาย และภารกิจของบริษัท นอกจากนี้คณะกรรมการควรแต่งตั้งคณะกรรมการชุดย่อยมาทำหน้าที่บางงานแทน เช่น คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดี คณะกรรมการความเสี่ยง เป็นต้น

3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการนำแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมและการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยไปประยุกต์ใช้

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เคยมีการศึกษามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแต่ละส่วนดังนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ งานวิจัยของ จินตนา ไกรทอง และ ฐิตาภรณ์ สีนจรรย์ศักดิ์ (2563) ได้ศึกษา ผลกระทบของรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมและการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ข้อมูลรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม (CSR 8) และด้านนวัตกรรมและการเผยแพร่นวัตกรรม (CSR 9) มีผลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานของดารารัตน์ โพธิ์ประจักษ์ (2560) ได้ศึกษา ผลกระทบของรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 360 บริษัท ในช่วง พ.ศ.2556 - 2558 โดยใช้อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) อัตราส่วนกำไรต่อหุ้น (EPS) และอัตราส่วนวัดผลการดำเนินงาน (TOBIN' Q) ผลการศึกษาพบว่า การรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม 6 ด้าน ที่มีผลกระทบต่อมูลค่ากิจการของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานของ นันทพัทธ์ โนนศรีเมือง และ การันต์ กิจระการ (2566) ที่ศึกษาผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อผลการดำเนินงานทางการเงินของกลุ่มธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า 1) การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมจะอยู่ในระดับสูง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือด้านกิจกรรมสิ่งแวดล้อม และ 2) การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานทางการเงิน และด้านกิจกรรมพนักงาน ไม่มีผลกระทบกับผลการดำเนินงานทางการเงิน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสรรค์ โนชัย (2562) ที่ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรและผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลการดำเนินงาน ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านชุมชน (COM) มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 86.67 โดยมีกิจกรรมเพื่อชุมชนที่คล้าย ๆ กันในลักษณะกิจกรรมอาสาพัฒนาชุมชน การบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ และกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน

ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกลไกการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ งานของ นิตยา ทัดเทียม และ พิมพิศา พรหมมา (2563) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการที่ดี และผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยความเสี่ยงมีความสัมพันธ์ต่อผลการดำเนินงาน ในขณะที่ขนาดของคณะกรรมการบริษัท สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระและประเภทของผู้สอบบัญชีล้วนไม่มีความสัมพันธ์ต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิฆัมพร รักธรรม และเสาวนีย์ สีชนวัฒน์ (2549) ที่ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนการถือครองหุ้นของกรรมการและผลการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

แห่งประเทศไทย พบว่า สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการที่ไม่ใช่กรรมการบริหารไม่มีความสัมพันธ์อย่างนัยสำคัญกับอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญต่อการวัดความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ John & Senbet (1998) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของกรรมการอิสระซึ่งเป็นกรรมการจากภายนอกกับผลการดำเนินงานของบริษัท พบว่า จำนวนกรรมการอิสระที่มากขึ้นจะส่งผลให้ผลการดำเนินงานของบริษัทดีขึ้น กรรมการอิสระจะตรวจสอบการปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการได้ดีกว่ากรรมการที่มาจากภายในบริษัท

4. บทสรุป

สรุปโดยรวมจากผลการศึกษาแนวความคิดความรับผิดชอบต่อสังคมและการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมาประยุกต์ใช้ โดยให้ความสำคัญกับผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการดำเนินงานของกิจการด้วยการกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตลอดจนการรักษาสภาพแวดล้อมและการดูแลสังคมและชุมชนควบคู่กัน ซึ่งบริษัทจดทะเบียน ถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างรายได้ การจ้างงาน รวมถึงการมีส่วนร่วมดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น คณะกรรมการ บริษัท ฝ่ายบริหาร และหน่วยงานภายในองค์กรจำเป็นต้องมีบทบาทในการส่งเสริมให้องค์กรมีการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อให้บริษัทสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทั้งตนเองและสังคมได้ บริษัทต้องดำเนินธุรกิจโดยไม่ได้หวังเพียงแต่ประโยชน์ส่วนตนเพียงอย่างเดียว โดยต้องมีการวางโครงสร้างและระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีทั้งด้านการกำกับดูแล การติดตาม และการประเมินผล เพื่อให้ทุกฝ่ายมีแนวปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งการนำแนวความคิดความรับผิดชอบต่อสังคมและกลไกการกำกับดูแลกิจการมาใช้ ผลลัพธ์ที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารนำไปปรับใช้ในการบริหารงานและควบคุมการทำงานกำกับดูแลให้กิจการมีผลประโยชน์ที่ดีในระยะยาวเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ามีความยุติธรรมและความโปร่งใสภายในองค์กร เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันนำไปสู่ความเจริญเติบโตและเพิ่มมูลค่า และสะท้อนถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับองค์กรได้

เอกสารอ้างอิง

- กนกกรส พานิชย์พิพัฒน์. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ การจัดการกำไร และมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีปทุม].
- จินตนา ไกรทอง และ วิฑิตาภรณ์ สินเจริญศักดิ์. (2563). ผลกระทบของรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมและการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 7(3), 174-185.

- ณิชาวรรณ วิชัยดิษฐ์. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท
ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ].
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดาร์เรน โพธิ์ประจักษ์. (2560). ผลกระทบของการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีมูลค่ากิจการของ
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ].
มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2560). หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2560.
<https://www.set.or.th>.
- ทิมมพร รักธรรม และเสาวนีย์ สีชนวัฒน์. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนการถือครองหุ้นของ
กรรมการและผลการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
วารสารวิชาชีพบัญชี, 2(5), 4-11.
- นภาพร จักรวาลกุล, ศักดิ์ชาย จันทน์เรือง และ อิทธิพัทธ์ โยธะพันธ์. (2560, พฤษภาคม-สิงหาคม). การศึกษา
ความสัมพันธ์ระหว่าง. การกำกับดูแลกิจการที่ดีกับรายงานความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต่อระดับรายงานความยั่งยืนของกิจการด้านเศรษฐกิจ.
วารสารวิจัยร่วมมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 11(2), 77-88.
- นันทพัทธ์ โนนศรีเมือง และกานต์ กิจระการ. (2566). ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อ
ต่อสังคมที่มีต่อผลการดำเนินงานทางการเงินของกลุ่มธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มที่จดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 7(5), 360-375.
- นิตยา ทัดเทียม และ พิมพิศา พรหมมา. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและประสิทธิภาพ
การบริหารสินทรัพย์กับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ.
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 15(3), 183-195.
- ปวีณา ทองมนต์. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการจัดการกำไรของบริษัทที่เสนอขาย
หลักทรัพย์แก่สาธารณชนเป็นครั้งแรก กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
[การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- พรณี กัมพลกัญจน. (2558). การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท จดทะเบียนในตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100. [การค้นคว้าอิสระปริญญาโท
บริหารธุรกิจ]. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิเชษฐ์ สิทธิโชคสกุลชัย. (2565). กลไกการกำกับดูแลกิจการและผลการดำเนินงานของกิจการ.
การประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 13. สงขลา: ประเทศไทย.
- พิสมัย ผิวอ่อน. (2560). การกำกับดูแลกิจการที่ดีที่มีผลต่อคุณภาพทางการเงิน ของธุรกิจ SMEs
ในกรุงเทพมหานคร. [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

- ภรณ์ หลาวทอง. (2562). *เอกสารประกอบการสอนวิชาจริยธรรมทางธุรกิจ* [เอกสารประกอบการสอน]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์.
- รังสรรค์ โนชัย. (2562). อิทธิพลของความแตกต่างในมิติของกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารบริหารธุรกิจและภาษา*, 7(2), 22-31.
- สถาบันไทยพัฒน์. (2555). *การรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม*. <http://www.thaicssr.com/>.
- สมเกียรติ สุวรรณ. (2562). *การกำกับดูแลกิจการที่ดีและสัดส่วนของผู้ถือหุ้นนักลงทุนสถาบันที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. [การศึกษาค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สุธีร์ เครือวรรณ. (2565, มกราคม-มิถุนายน). ลูกเสือสำรอง : กิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม. *วารสารพุทธาเซียนศึกษา Buddhist ASEAN Studies Journal (BASJ)*, 7(1), 105-117.
- Carroll, A. B. (2004, May). Managing ethically with global stakeholders: A present and future challenge. *Academy of Management Executive*, 18(2), 114-120.
- Donaldson, L., & Davis, J. H. (1991, June). Stewardship theory or agency theory: CEO governance and shareholder returns. *Australian Journal of management*, 16(1), 49-64.
- Goel, R. & Cragg, W. (2005). *Guide to Instruments of Corporate Responsibility*. York University.
- Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976, October). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3(4), 305-360.
- John, K., & Senbet, L. W. (1998). Corporate governance and board effectiveness. *Journal of banking & Finance*, 22(4), 371-403.
- Ligteringen, E. a. (2005). *The future of Corporate Responsibility Codes Standards and Frameworks*, Retrieved from http://www.globalreporting.org/upload/landscape_final.pdf.
- Mckague K. & Cragg, W. (2007). *Compendium of Ethics Codes and Instruments of Corporate Responsibility*, Retrieved from www.cbern.ca.
- Manetti, G. (2011, January). The quality of stakeholder engagement in sustainability reporting: empirical evidence and critical points. *Corporate social responsibility and environmental management*, 18(2), 110-122.
- Visser, W., Matten, D., Pohl, M. & Tolhurst, N. (2007). *The A to Z of Corporate Social Responsibility*. TJ international Ltd.